pacjent.gov.pl

Czym jest opieka okołoporodowa

Data aktualizacji
2026-02-17

W opiece okołoporodowej mieści się promocja zdrowia, planowanie rodziny, opieka przedkoncepcyjna, wykrywanie zagrożeń dla matki i płodu oraz opieka medyczna w czasie ciąży, porodu i połogu. Obejmuje również opiekę nad dzieckiem do pierwszego roku życia.

Opieką zajmują się:

- lekarze perinatolodzy, położnicy
- neonatolodzy
- wykwalifikowane położne.

Perinatologia to dziedzina medycyny, która zajmuje się kobietą ciężarną, płodem i noworodkiem, ich fizjologią, diagnostyką i leczeniem schorzeń. Zwana jest medycyną matczyno-płodową. Jest podspecjalnością położnictwa.

Neonatolog jest lekarzem specjalistą, który zajmuje się profilaktyką, diagnozowaniem i leczeniem schorzeń u noworodków, czyli dzieci od urodzenia do pierwszego miesiąca życia i niemowlętami (do 1 roku). Szczególnie jeśli są to wcześniaki, dzieci chore, urodzone z wadami.

> **Dbaj o siebie szczególnie, gdy jesteś w ciąży. Nie zapominaj o profilaktyce. Bądź w stałym kontakcie z lekarzem prowadzącym. Wybierz położną i korzystaj z jej pomocy.**

Przeczytaj magazyn „Ze Zdrowiem” nr 18 pt. „Ciąża i opieka okołoporodowa”.

Ginekologia i położnictwo

Ginekologia zajmuje się diagnozowaniem, leczeniem i zapobieganiem chorobom narządów rozrodczych kobiet, edukacją na temat higieny od dojrzewania do wieku pomenopeuzalnego. Położnictwo obejmuje również opiekę okołoporodową. Wielu lekarzy specjalizuje się zarówno w położnictwie, jak i w ginekologii.

> **Jeśli podejrzewasz, że jesteś w ciąży, jak najszybciej skontaktuj się z wybranym przez Ciebie lekarzem położnikiem. Nie później niż w 7-8 tygodniu od ustania miesiączki. Lekarz będzie prowadził Twoją ciążę aż do porodu i skontroluje Twój stan zdrowia podczas połogu.**

Położnictwo dotyczy wszystkich aspektów ciąży. Ginekolog położnik zajmuje się m.in:

- opieką prenatalną
- przyjmowaniem porodu

- opieką okołoporodową
- może też pomóc w zajściu w ciążę, zlecając odpowiednie badania i terapii
- diagnozuje i leczy powikłania ciąży i zagrożenia płodu
- może zalecić poród przez cesarskie cięcie.

Od okresu dojrzewania raz w roku powinnaś zgłaszać się do lekarza ginekologa na kontrolne badania, nawet jeśli nic Ci nie dolega. Podczas ciąży będziesz się częściej spotykała z lekarzem.

> **Nie musisz mieć skierowania do ginekologa i możesz wybrać dowolnego lekarza.**

Położna – jej rola w życiu kobiety

Położna jest częścią zespołu medycznego, nie podlega bezpośrednio lekarzowi. Jest członkiem zespołu terapeutycznego. Świadczy pomoc położniczo-ginekologiczną kobietom w każdym wieku. Szczególnie znana jest jej pomoc w okresie ciąży, połogu i laktacji.

Położna zajmuje się m.in.:

- profilaktyką chorób kobiecych i patologii położniczych
- edukacją w zakresie szczepień
- przygotowaniem do porodu
- zapobieganiem chorobom przenoszonym drogą płciową
- opieką nad kobietami po przebytej operacji ginekologicznej, onkologicznej.

Zachęca do regularnych badań profilaktycznych: cytologii, samobadania piersi, USG piersi, mammografii, czy profilaktycznego USG narządów rodnych. Jeśli ma umowę z NFZ, może wykonać także cytologię.

Wizytę możesz umówić w swojej przychodni POZ lub w gabinecie położnej POZ. Dowiedz się,

jak możesz wybrać położną.

> **Gdy jesteś w ciąży, jak najszybciej wybierz położną i skontaktuj się z nią. Będzie się Tobą opiekowała w ciąży i w połogu. Zadba także o dziecko do drugiego miesiąca życia. Pomoże Ci w karmieniu.**

KTG – kardiotokografia to badanie, które monitoruje w nieinwazyjny sposób jednocześnie czynność serca płodu i skurcze macicy. Pozwala oceniać stan dziecka przed i w trakcie porodu.
Laktacja – wydzielanie mleka matki, pojawia się po porodzie i trwa przez okres karmienia piersią.

Zadania położnej POZ obejmują kompleksową pielęgnacyjną opiekę położniczo-neonatologiczno ginekologiczną, w tym:

- edukację na temat planowania rodziny
- opiekę nad kobietą od 21. tygodnia ciąży do porodu
- badania KTG i USG

- opiekę nad kobietą, noworodkiem i niemowlęciem do ukończenia 2. miesiąca życia – wizyty patronażowe
- konsultacje laktacyjne, wsparcie w problemach z karmieniem
- opiekę w chorobach ginekologicznych, po operacji ginekologicznej lub onkologiczno--ginekologicznej do całkowitego zagojenia się rany pooperacyjnej – potrzebujesz skierowania ze szpitala
- zastrzyki i zabiegi zlecone przez lekarzy w gabinecie położnej i w domu pacjenta
- pobieranie materiału z szyjki macicy do przesiewowego badania cytologicznego w ramach Programu profilaktyki raka szyjki macicy, o ile ma umowę z NFZ
- opiekę nad kobietą w każdym okresie jej życia.

Opieka położnej podczas ciąży i połogu

Kobieta ciężarna ma prawo do bezpłatnej opieki okołoporodowej od 21. tygodnia ciąży oraz w połogu – do 8. tygodnia życia dziecka. Niezależnie od opieki lekarza czy zajęć w tzw. „szkole rodzenia”.

> **W ciąży możesz mieć 26 spotkań z położną POZ, w dogodnych dla obu terminach. Położna pracuje od poniedziałku do piątku od 8:00 do 18:00.**

Położna POZ zapewni Ci edukację przedporodową:

- od 21. do 31. tygodnia ciąży – 1 raz w tygodniu, maksymalnie 10 wizyt
- od 32. tygodnia ciąży – 2 razy w tygodniu, maksymalnie 16 wizyt.

Wizyty patronażowe

Wizyty patronażowe mają na celu monitorowanie stanu zdrowia matki i noworodka, ocenę rozwoju dziecka.

> **Do 2 miesięcy życia dziecka położna POZ jest zobowiązana do 4–6 wizyt patronażowych.**

Pierwsza wizyta odbywa się nie później niż 48 godzin po opuszczeniu szpitala przez matkę i dziecko. Opieka nad noworodkiem lub niemowlęciem obejmuje m.in.:

- obserwację stanu skóry, błon śluzowych, pępka, wydalin, wydzielin, rozwoju psychoruchowego, funkcjonowania narządów zmysłów.

Położna edukuje rodziców na temat:

- pielęgnacji noworodka, karmienia piersią, laktacji, badań profilaktycznych, opieki medycznej i socjalnej, laktacji.

Po zakończeniu wizyt patronażowych położna przekazuje opiekę nad niemowlęciem pielęgniarce podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Nadal jednak opiekuje się mamą, której udziela wsparcia w zakresie karmienia piersią.

Nowe uprawnienia w opiece okołoporodowej

Nowe rozporządzenie wprowadza zmiany w opiece okołoporodowej. Wchodzi w życie od maja 2026 roku.
Rozporządzenie między innymi zwraca uwagę na podmiotowe traktowanie kobiet rodzących, współpracę z personelem medycznym i respektowanie praw pacjenta. Zapewnia także jednolity sposób postępowania wobec kobiety w okresie okołoporodowym i jej dziecka bez względu na miejsce zamieszkania. Zwiększa też rolę położnej.

Zmiany w r**ozporządzeniu w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej**,

wchodzą
w życie po 6 miesiącach od dnia ogłoszenia 6.11.2025.

Podstawa prawna

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zakresu zadań lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i położnej

  podstawowej opieki zdrowotnej (**Dz.U. 2019 poz. 2335**)

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego

  opieki okołoporodowej (**Dz.U. 2018 poz. 1756**)

- Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 9 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (

  Dz.U. 2023 poz. 1324)

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 października 2025 r. zmieniające rozporządzenie w

  sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (**Dziennik Ustaw 2025 r. poz. 1525**

)

Przeczytaj także

Ciąża i opieka okołoporodowa

Przyszła mama może mieć skrajne uczucia, a pierwszy okres po porodzie bywa czasem niepokoju, stresu i lęku o dziecko, a nawet depresji. Jest to czas wielu emocji i przemian w ciele i w psychice kobiety

Opieka medyczna dla kobiet w ciąży

Przepisy zawierają wiele ułatwień dla kobiet w ciąży i po porodzie. Warto o nich wiedzieć

Młoda matka w depresji

Jeśli po porodzie jesteś stale zmęczona, w złym nastroju, nic Cię nie cieszy i ciągle boisz się, że jesteś złą matką, prawdopodobnie masz depresję poporodową. Powiedz o tym bliskim i pójdź do lekarza